

smerih povečano sliko družbe iz XVIII. stoletja; nekoliko potez iz angleške sodobnosti in celotno podobo francoskih razmer. Iz posamičnih dogodkov se riše pred čitateljevim očesom pretresljiva stiska nižjih stanov, nezaslišana potratnost plemenitah ter zatiranje sestradanih podložnikov. Potem sledé krvavi prizori iz revolucije, ki je bila porodnica novega socijalnega reda, epoha rodovitna v velikih činih in herojičnih žrtvah, pa tudi obremenjena s katastrofami in uničevanjem, omadeževana s političnimi zločini. Nebistveno je vprašanje, je li evokacija te dobe zgodovinsko povsem zanesljiva; bralci jo žive in uživajo, ker se giblje in trpi pred njimi. Kako nestrpnost pričakujete razpletka prekucskih zarotnikov „žakerije“, ki ima svoje žarišče v predmestju Sv. Antona, tako mojstrsko naskiciranjem v vsej njegovi beraški nagoti in tigrski krvoločnosti, in zasledujete naklepe nespravljivo maščevalnih žensk — amazonk in hijen!

A. Debeljak.

Narodne pripovedke v Soških planinah. Zbral in napisal Andrej Gabršček. V Gorici 1910. Tiskala in založila „Goriška tiskarna“ A. Gabršček. 8°. 384 str. Cena broš. 3 K.

Zbirka obsega 41 pravljic (ne pripovedek) iz Vrsnega, Kobarida, Livka in Beneške Slovenije. Tem sledi še „Dodatek iz zbirke Jos. Kenda, nadučitelj (!) v pokoju“, osem pravljic iz Temljina in Kobarida. — Za folklorista je dobro, da navaja Gabršček pri mnogih pravljicah slovanske, rumunske, grške, nemške, francoske i. dr. inačice. Preapodiktina se mi zdi trditev (str. 27), ki se nanaša na pravljico „Lucifer se izveliča“: „Ni znana nikaka inačica v nobenem drugem narodu“. Spominjam se dobro, da je priobčil videmski časopis „Pagine friulane“ prav podobno furlansko pravljico. — Treba bi bilo povedati občinstvu, da niso te pravljice prikladne mladini, ker so nekatere izmed njih à la Decamerone in tudi zato, ker je jezik jako slab. Zapisane so namreč pravljice v knjižni slovenščini, toda v kaki! G. nabiratelj sklanja: z malenkostmi, na vratih, mladi gospi (dat.), z odprtimi ustimi; šesti sklon rabi brez predloga. Za dvojino najdemo oblike: medve sve videle, poslušale sta (sestri), sestri sta bile radovedne, sestre sta jo pričakovale, obe sta bile zdrave itd. Dalje čitamo: „Požlahtniti hočem jeden najdražji mi drev“, „žolč je pokala“ (256), „Tri sto goldinarjev so majhna dota“, „Kraljičina je ozdravila“ (nam. -ela, str. 106), „poknjeni lonci“, „Li vidiš ne?“, ničesa, vsakomur, cesarja sin, svota, „ostudba“, cesarjevna (nam: cesarična), kupávati, potrebávati ... Z doslednostjo se greši v pravopisu: zmírjati, pomíriti s puško; gljuh, uprašati, upijem, upliv, utis, učeraj, utaknem, ušeč, nevošljivost, odahnniti se, nježen, mošna, rmeno, varjem, mahljej, dovolj, vshod, možki, uni, sínaha, slajščica, grizti, kálenca (nam. kálanica), polen itd. Seveda je ta ali oni slučaj tudi lahko tiskovna napaka, katerih je v knjigi preveliko število; kajti korektura je bila izredno zanikarna. Mnogo je primerov neslovenskega besedoslovja in germanizmov. Za skromno opremo knjige je cena previsoka.

Ivan Košťál.

Gabriele D'Annunzio, Le Mystère de St. Sébastien. Paris 1911. — Slavní italijanski pisatelj, čigar ločena soproga je Francozinja; se je približal letos francoskemu narodu, podávši mu svoj novi umotvor v njegovem jeziku. D'Annunzio je spesnil misterij sv. Sebastjana v Versaillesu, kamor je ubežal pred upniki, in ga dal predstavljati v gledišču Châtelet s sijajnim pompom. Sujet je s čebelično marljivostjo kompilirán iz „Zlate legende“ in številnih drugih virov ter anakronistično presajen v srednji vek, dasi se je vršila tragedija za Dijoklecijana. Prva slika na lilijskem dvorcu: Sebastjan, poveljnik strelcev, potrjuje v Kristovi veri